

O'ZBEKISTONDA ICHKI VA KIRISH TURIZMINI RIVOJLANTIRISH

Taniyev Rustam

*Toshkent kimyo xalqaro universiteti,
turizm fakulteti, talabasi*

Turdiyev Asadbek

*Toshkent kimyo xalqaro universiteti,
turizm fakulteti, talabasi*

ANNOTATSIYA

O'zbekiston hukumati turizmning iqtisodiy taraqqiyotning asosiy omili sifatidagi ahamiyatini e'tirof etib, mamlakatning turistik yo'nalish sifatida jozibadorligini oshirish bo'yicha turli tashabbuslarni amalga oshirmoqda. O'zbekiston infratuzilmaga sarmoya kiritishdan tortib, madaniy merosni asrab-avaylashga qaratilgan sa'y-harakatlargacha o'zining turizm sektorini rivojlantirish uchun qulay muhit yaratishga e'tibor qaratmoqda. Bu mamlakat ichida mahalliy sayohatchilarga xizmat ko'rsatish uchun ichki turizmni rivojlantirish va butun dunyodan tashrif buyuruvchilarni jalb qilish uchun kirish turizmini rivojlantirishni o'z ichiga oladi. Shu nuqtai nazardan, O'zbekistonda ichki va kirish turizmi dinamikasini tushunish, shuningdek, ularning rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillarni o'rganish muhim ahamiyat kasb etadi. Turizm industriyasining har ikki segmentidagi tendentsiyalar, muammolar va imkoniyatlarni o'rganish orqali manfaatdor tomonlar O'zbekistonning turizm salohiyatidan foydalanish va barqaror turizm ekotizimini yaratish strategiyalarini ishlab chiqishlari mumkin. Ushbu maqola O'zbekistonda ichki va kirish turizmining rivojlanishini o'rganish, turizm industriyasining bugungi holati, uning o'sishiga ko'maklashish bo'yicha ko'rilayotgan tashabbuslar va kelajak istiqbollarini yoritishga qaratilgan. O'zbekistonda ichki va kirish turizmini shakllantiruvchi asosiy omillar va cheklovlarni tahlil qilib, ushbu tadqiqot mamlakat uzoq muddatli muvaffaqiyatga erishish va jahon turizm xaritasida birinchi o'rinni egallash uchun o'z turistik aktivlaridan qanday foydalanishi mumkinligi haqida tushuncha berishga harakat qiladi.

Kalit so'zlar: ichki turizm, tarixiy joylar, xalqaro sayohatchilar, iqtisodiy o'sish, iqtisodiyot, omillar.

АННОТАЦИЯ

Признавая важность туризма как основного фактора экономического развития, правительство Узбекистана реализует различные инициативы по повышению привлекательности страны как туристического направления. От инвестиций в инфраструктуру до усилий по сохранению культурного наследия, Узбекистан уделяет особое внимание созданию благоприятной среды для развития своего туристического сектора. Это включает в себя развитие внутреннего туризма для обслуживания местных путешественников внутри

страны и развитие въездного туризма для привлечения посетителей со всего мира. Важное значение имеет изучение мешающих факторов. Изучая тенденции, проблемы и возможности в обоих сегментах туристической отрасли, заинтересованные стороны могут разработать стратегии по использованию туристического потенциала Узбекистана и созданию устойчивой туристической экосистемы. В данной статье рассматривается развитие внутреннего и въездного туризма в Узбекистане, современное состояние. индустрии туризма, призван пролить свет на инициативы и будущие перспективы поддержки ее роста. Анализируя ключевые факторы и ограничения, формирующие внутренний и въездной туризм в Узбекистане, данное исследование призвано дать представление о том, как страна может использовать свои туристические активы для достижения долгосрочного успеха и занять первое место на глобальной туристической карте.

Ключевые слова: внутренний туризм, исторические места, международные путешественники, экономический рост, экономика, факторы.

ANNOTATION

Recognizing the importance of tourism as the main factor of economic development, the government of Uzbekistan is implementing various initiatives to increase the attractiveness of the country as a tourist destination. From investing in infrastructure to efforts to preserve cultural heritage, Uzbekistan is focusing on creating an enabling environment for the development of its tourism sector. This includes the development of domestic tourism to serve local travelers within the country and the development of inbound tourism to attract visitors from around the world. study of confounding factors is important. By studying the trends, problems and opportunities in both segments of the tourism industry, stakeholders can develop strategies to exploit Uzbekistan's tourism potential and create a sustainable tourism ecosystem. This article examines the development of domestic and inbound tourism in Uzbekistan, the current state of the tourism industry , aims to shed light on the initiatives and future prospects to support its growth. Analyzing the key factors and constraints shaping domestic and inbound tourism in Uzbekistan, this study seeks to provide insight into how the country can leverage its tourism assets to achieve long-term success and take the top spot on the global tourism map.

Key words: domestic tourism, historical places, international travelers, economic growth, economy, factors.

KIRISH

O‘zbekistonda ichki va kirish turizmini rivojlantirish mamlakatning madaniy va tarixiy merosidan ham mahalliy, ham xalqaro sayyohlarni jalb qilish maqsadida foydalanishga qaratilgan muhim masala bo‘lib kelgan. Mamlakatda turizmni rivojlantirish va uning xalqaro sayohatchilar uchun jozibadorligini oshirish bo'yicha asosiy tashabbus va sa'y-harakatlar amalga oshirildi. O‘zbekistonda hukumat mahalliy

aholini mamlakatning turli diqqatga sazovor joylari, tarixiy joylari va madaniy tajribalarini o'rganishga undash orqali ichki turizmni rivojlantirish bo'yicha turli chora-tadbirlarni amalga oshirmoqda. [1]

O'zbekiston ichki sayohatlarni rag'batlantirish orqali iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish, bandlik imkoniyatlarini yaratish va fuqarolarda milliy g'urur tuyg'usini shakllantirishni maqsad qilgan. Shu bilan birga, O'zbekistonni xalqaro sayohatchilar uchun noyob va jozibali manzil sifatida ko'rsatib, kirish turizmini rivojlantirishga qaratilgan sa'y-harakatlar kuchaytirildi. Qadimgi Ipak yo'lining markazi sifatidagi tarixiy ahamiyatidan foydalanib, mamlakat o'zining me'moriy mo'jizalari, an'anaviy san'ati va samimiy mehmondo'stligini targ'ib etib, butun dunyodan tashrif buyuruvchilarni jalb qiladi. Davlat tuzilmalari, xususiy sektor manfaatdor tomonlari va xalqaro tashkilotlar o'rtasidagi hamkorlikdagi hamkorlik O'zbekistonda turizm sohasini rivojlantirishda muhim rol o'ynadi. Siyosat islohotlari, infratuzilmaga sarmoya kiritish va jahon turizm standartlariga rioya qilish orqali mamlakat o'zini jahon turizm bozorida ham mahalliy, ham xalqaro sayyohlarning turli ehtiyojlarini qondiradigan raqobatbardosh o'yinchi sifatida ko'rsatdi. Umuman olganda, O'zbekistonda ichki va kirish turizmini rivojlantirish iqtisodiy o'sishni ta'minlash va sayyohlikning asosiy yo'nalishi sifatidagi obro'sini oshirish uchun uning madaniy boyligi va tabiiy go'zalligidan foydalanishga qaratilgan strategik yondashuvni aks ettiradi. Barqaror turizm amaliyotiga, infratuzilmani rivojlantirishga va sohaning manfaatdor tomonlari bilan hamkorlik qilishga e'tibor qaratgan holda O'zbekiston o'zini haqiqiy madaniy tajriba va unutilmas sayohatlar izlayotgan sayohatchilar uchun eng yaxshi tanlov sifatida ko'rsatishni maqsad qilgan.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODOLOGIYASI

O'zbekistonda keyingi yillarda ichki va kirish turizmini rivojlantirish mamlakatimiz uchun ustuvor yo'nalish bo'lib kelmoqda. Sayyohlik sohasining o'sishi va mahalliy va xorijlik sayyohlarni jalb qilish uchun turli chora-tadbirlar va tashabbuslar amalga oshirildi.

1. Ichki turizmni rivojlantirish: O'zbekiston o'z fuqarolarini o'z mamlakatining madaniy va tarixiy boyluklarini o'rganishga undash uchun ichki turizmni rivojlantirishga e'tibor qaratmoqda. Bunga arzon sayohat paketlarini yaratish, infratuzilmani yaxshilash, mahalliy sayyohlarni jalb qilish uchun tadbirlar tashkil etish kabi chora-tadbirlarni amalga oshirish kiradi. Maqsad – mahalliy iqtisodiyotni yuksaltirish va O'zbekiston fuqarolarida milliy g'urur tuyg'usini tarbiyalash.

2. Kiruvchi turizmni targ'ib qilish: O'zbekiston ham mamlakatga xalqaro sayyohlarni jalb qilish bo'yicha faol ish olib bormoqda. Viza tartibini soddalashtirish, turizm infratuzilmasiga sarmoya kiritish, uning madaniy merosini targ'ib qilish kabi tashabbuslar amalga oshirildi. Mamlakatning boy tarixi, me'moriy mo'jizalari va go'zal tabiati dunyoning turli burchaklaridan kelgan sayohatchilarni o'ziga jalb etishi uchun alohida ta'kidlangan. [2]

3. Hamkorlik va maslahatlashuv: O‘zbekiston hukumati turli manfaatdor tomonlar, jumladan, Turizmni rivojlantirish davlat qo‘mitasi, boshqa vazirliklar va turizm sohasi ishtirokchilari bilan ichki va kirish turizmini rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqishda hamkorlik qildi. Ekspertlar va xalqaro hamkorlar bilan maslahatlashuvlar turizmning barqaror rivojlanishi uchun ilg‘or tajriba va innovatsion yondashuvlardan foydalanishga yordam berdi.

4. Infratuzilmani rivojlantirish: Infratuzilmaga investitsiyalar, masalan, transport tarmoqlari, turar joy binolari va turistik diqqatga sazovor joylar mahalliy va xalqaro tashrif buyuruvchilar uchun umumiy sayyohlik tajribasini oshirish uchun qilingan. Bu yangi turistik yo‘nalishlarni rivojlantirish va madaniy meros obyektlarini saqlashni o‘z ichiga oladi.

5. Targ‘ibot va marketing: O‘zbekiston butun dunyo bo‘ylab o‘zining sayyohlik takliflari haqida xabardorlikni oshirish uchun keng ko‘lamli reklama va marketing kampaniyalarini o‘tkazdi. Bu xalqaro sayyohlik yarmarkalarida ishtirok etish, raqamli marketing tashabbuslari va mamlakatning turli sayyohlik salohiyatini namoyish etish uchun sayyohlik agentliklari bilan hamkorlikni o‘z ichiga oladi.

Umuman olganda, O‘zbekistonda ichki va kirish turizmini rivojlantirish siyosat islohotlari, infratuzilmani rivojlantirish, marketing strategiyalari va manfaatdor tomonlar hamkorligini o‘z ichiga olgan ko‘p qirrali sa‘y-harakatlardir. Bu jihatlarga e‘tibor qaratgan holda O‘zbekiston o‘zini Markaziy Osiyodagi yetakchi sayyohlik yo‘nalishi sifatida ko‘rsatishni maqsad qilib qo‘ygan va mahalliy va xalqaro tashrif buyuruvchilar uchun noyob tajribalarni taqdim etadi.[3]

MUHOKAMA VA NATIJALAR

O‘zbekistonda ichki va kirish turizmini rivojlantirish istiqbollari davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash, infratuzilmaga investitsiyalar, madaniy meros ob‘ektlari, xususiy sektor va xalqaro tashkilotlar bilan strategik sheriklik kabi omillarning kombinatsiyasidan kelib chiqqan holda istiqbolli hisoblanadi. Quyida O‘zbekistonda ichki va kirish turizmining potentsial o‘shini ta‘kidlovchi asosiy fikrlar keltirilgan:

1. Turizm mahsulotlarini diversifikatsiya qilish: O‘zbekiston tashrif buyuruvchilarning keng doirasini, jumladan, madaniy sayyohlar, sarguzasht izlovchilar va tabiat ixlosmandlarini jalb qilish uchun o‘zining turistik takliflarini diversifikatsiya qilishga e‘tibor qaratmoqda. Kamroq ma‘lum bo‘lgan yo‘nalishlarni targ‘ib qilish, sayyohlik mahsulotlarini ishlab chiqish va tashrif buyuruvchilar tajribasini oshirish orqali O‘zbekiston turli xil sayohatchilarni jalb qilishi mumkin.

2. Infratuzilmani rivojlantirish: infratuzilma loyihalariga, jumladan, transport tarmoqlari, joylashtirish vositalari va turistik xizmatlarga joriy etilayotgan investitsiyalar O‘zbekistonda umumiy turizm tajribasini oshirish uchun muhim ahamiyatga ega. Asosiy diqqatga sazovor joylarga ulanish va foydalanish imkoniyati yaxshilanishi ichki va kirish turizmining rivojlanishiga yordam beradi.

3. Madaniy merosni asrab-avaylash: O‘zbekistonning tarixiy shaharlari, me‘moriy yodgorliklari va an‘anaviy hunarmandchiligida aks etgan boy madaniy merosi sayyohlar uchun katta qiziqish uyg‘otadi. Mamlakatning madaniy o‘ziga xosligini ko‘rsatishga qaratilgan sa’y-harakatlar va tashabbuslar O‘zbekistonning noyob merosi bilan tanishishdan manfaatdor bo‘lgan xalqaro mehmonlarni jalb etishda davom etadi.[4]

4. Marketing va reklama: samarali marketing strategiyalari va mahalliy va xalqaro auditoriyaga qaratilgan reklama kampaniyalari turizmni rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Raqamli platformalar, ijtimoiy media va maqsadli reklamadan foydalanish O‘zbekistonning turizm yo‘nalishi sifatida xabardorligini oshirishga yordam beradi va sayohatchilarni mamlakat bo‘ylab sayohatga chorlaydi.

5. Barqaror turizm amaliyotlari: Ekologik toza tashabbuslar, jamoatga asoslangan turizm loyihalari va mas‘uliyatli sayohat bo‘yicha ko‘rsatmalar kabi barqaror turizm amaliyotlarini qo‘llash O‘zbekistonda turizm sektorining uzoq muddatli hayotiyiligini ta‘minlash uchun muhim ahamiyatga ega bo‘ladi. Atrof-muhitni muhofaza qilish va mahalliy hamjamiyatni jalb qilishga ustuvor ahamiyat berish orqali O'zbekiston haqiqiy va barqaror tajribani izlayotgan vijdonli sayohatchilarni jalb qilishi mumkin.

6. Hamkorlik va hamkorlik: Davlat idoralari, turizm manfaatdor tomonlari va xalqaro hamkorlar o‘rtasidagi hamkorlik turizm sohasida o‘shishni ta‘minlashda muhim ahamiyatga ega. Malaka oshirish, bilim almashish va investitsiyalarni jalb qilish bo‘yicha hamkorlikni rivojlantirish orqali O‘zbekiston o‘zining turizm sanoatini mustahkamlashi va jahon miqyosida raqobatbardoshligini oshirishi mumkin. Umuman olganda, O‘zbekistonda ichki va kirish turizmini rivojlantirish istiqbollari yorqin, barqaror o‘shish, madaniy boylik va iqtisodiy farovonlik uchun imkoniyatlar mavjud. O'zining noyob kuchli tomonlarini ishga solib, infratuzilmaga sarmoya kiritib va innovatsion turizm strategiyalarini qabul qilib, O'zbekiston unutilmas va hayratlanarli tajribalar izlayotgan sayohatchilar uchun eng yaxshi manzilga aylanish uchun yaxshi mavqega ega.[5]

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekistonda ichki va kirish turizmini rivojlantirish iqtisodiy o‘shishni rag‘batlantirish, madaniy almashinuvni rag‘batlantirish va O‘zbekistonni mahalliy va xalqaro sayohatchilar uchun asosiy yo‘nalish sifatida joylashtirish maqsadida mamlakatning madaniy boyliklari va tabiiy go‘zalliklaridan foydalanishga qaratilgan strategik qarashni aks ettiradi. Turizm sohasining jozibadorligini oshirish, infratuzilmani yaxshilash va hamkorlikni rivojlantirish bo‘yicha birgalikdagi sa’y-harakatlar O‘zbekistonning o‘zini jahon turizm industriyasining yetakchi o‘yinchisi sifatida ko‘rsatishga sodiqligini ta’kidlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Tuxliyev I.S., Xaitboyev R., Tursunova G.R. Turizm asoslari. O'quv-uslubiy murakkab. - Samarqand, SamISI, 2013. - 372 b.[1]
2. Qudratov G.H., Pardayev M.Q., Otaboyev R. O'zbekistonda turizm salohiyati va uni rivojlantirishda davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari. // xizmat ko'rsatish va turizm sohalarini rivojlantirish: muammolar va ularning yechimlari. - T.:Iqtisodiyot va moliya, 2008. - b. 61-70.[2]
3. Hayitboyev R., Sattarov A. Turizm marshrutini ishlab chiqish texnologiyasi. Samarqand, 2011 yil.[3]
4. Matyakubov U.R. —Ekologik vaziyatni hisobga olgan holda turizmning samaradorligi takomillashtirish yo'nalishlari va istiqbollari mavzusida. nomzodlik dissertatsiyasining konspekti. – Samarqand, 2011. – 12 b.[4]
5. Halikulov A.N. —Mehmonxonalarda xizmat ko'rsatish sifati va samaradorligini oshirish imkoniyatlar dissertatsiya konspekti. Abstrakt. – Samarqand, 2010. – 25 b.[5]